

נאמר של נייר

ביאליק על גראפומנים * פנקס שירות" גם לחתנו

של יצחק רבין * הווינקלרים. הפינקסים. הבסרים ודומיהם *

גחלת משוררי האמת מול אודי השרבוט

גם מילים שרירות תמוהות, כמו "רשת טלולה כאמור..." וניסיונות בפילוסופיה למתחילים, כמו: "ערוצי ניקוח כהם איוול זמן המשמעות..."

מסור, שמסיבות בלתי-ברורות נחשב במשך שנים רבות למשורר מקורי, פירסם סיפרון המכחיש הנחה זו. הכוונה ל"ש ראל פינקס, ספרי סימן קריאה פירסמו את סיפרו בתוך הבית... בדומה למתחזי שירה רבים, הרי ששורותיו של פינקס הנ"ל סובלות מתיסמונת אישורשים ביש-

ראל. לכן שלח את סיפרו הראשון 14 שירים להמליג ביס-התיכו, ואחר-כך עגן לטענות ערב בפרוה. שירתו נוטה להירטווג לה אישם באיטליה הרחוקה. לשונו היא סינתטית, והיא סובלת מהמאפיין את אברהם בן-ארצי — אקלים צבאי; הוצאת טרקלין; 38 עמודים (כריכה רכה). * ישראל פינקס — בתוך הבית; ספרי סימן קריאה; הוצאת הקיבוץ המאוחד; 145 + הערות (כריכה רכה).

הרנעים של חיל שנפל / לשאתם כפרות ככדים לפתיו / כעלים שנשרו — וחורף לצירם... הרי שהמילים והחריזה כמו נלקחו מתוך קינות על המתים במלחמה של עמיחי. ובדומה לדוגמה הקודמת, גם כאן נעשית ההעתקה בחוסר כירשון משוע. למיקרא סיפרון זה מתעוררת לעיתים התחושה, כי מחברו אינו יודע עדיין עבר רית, ומוטב יהיה אם ילמד עוד כמה שנים באולפן בטרם ישוב להעתיק את שירת

יעקוב כפר ירח זרע ניפלט

עמיחי ולחתום עליה בשמו העברי: מפני רוד וינקלר. בעוד שפת אמו של מנפרד וינקלר היא רומנית, הרי ששפת אמו של יעקוב כפר היא פולנית, ודומה שחרוזיו נופלים ביינות לכיסאות השירה העברית והשירה הפולנית. בסר, הסובל מן הסתם משיגעון גדלות (תכונה מקובלת אצל גרפומנים) מפרסם בשער סיפרו החדש את דיוקנו, עם סיגריה בין שתי אצבעות, ליד ספל בירה וארשת פנים של האדם הגוהר. שם סיפרו של בסר גם אם לא וזה לו סיפרו העשירי מאז היגר מפולין לישראל, והפך לחלוץ המרכזי של הייבסקציה השירית בישראל.

בדומה למיקרה של קודמו, וינקלר, הרי שציבור משלמי המיסים מימן את סיפרו של הבסר בסידרה שעורכיה הם: שלמה פנאי ועוזר רבין. בעוד וינקלר שירי אף לחיקוי אילנות גבוהים, הרי ששירתו של בסר מסתפקת בשיחים נמוכים, ומרי בית שיריו עשויים כחיקוי תפור משירים של אשר רייך ויאיר הרוביני. הסימן המאפיין את שיריו הוא אי ידיעתו את הלשון העברית וקיצבם השירי פנימי של המילים. כאשר בסר כותב, "יום רודף יום וילילה אל לילה נאסף..." הרי שהוא מזכיר את שירת אשר רייך בראשית שנות השישים. פתיח אחר שלו, "הוא אדם חסר מנוחה / הביט כי מהמראה בלסת ואבית..." מזכיר את שירתו של יאיר הרוביני, בתקופה שזה נמנה על משוררי קבוצת עקד. סימפטום נוסף של גרפומנים מזדקנים הבולט בשירתו של בסר, הוא הצורך של משורר תל-אביבי לכתוב שיר שבו מוזכרת ירושלים. לכן הוא משרבט על "בית קפה על הר. גג ממעל לירושלים. בתוך כתר אבנים / חצר צרה..." יש לו לבסר

כולעים כאקרוכטיים חרבות עקומות של חרוזים ואבני חצץ של "אין קוצץ" ופולטיים אודים עשנים של "לפירי להבות", כשהם מציצים כל פעם בעין אחת לצירם של סוד, החכמים והנכונים" שבכותל הר מורח... שירת צעקה זו, שטיקרי ינקתה מן הארץ, כשהיא פונה מאונם כלפי שמים ריקים ומתרפקת על שערם שוממים — גדול צערה משל איוב והשמן ביחד: פעמיים שהיא נהפכת לנהקת פרא של תופע בלא נתבע, ופעמים שהיא נשמטת ונחכת ארצה, בלא כוח כקורנס כבר, שירר בחזוקה — ולא מצא סרן תחתיו... ומי יודע? אולי אלה הצעירים נושאים כירם את סם החיים והנוער לעמם העתיק; אולי עוד הם יוקפו את קומתו והקיפו את ראשו השב כענני כדור ותפארה... (אודיסה, סגליו תרס"ז).

המשוררים הישראלים, המתימרים לכי טוב עברית, שספריהם ייסקרו במדור חיקוי, ברור לחלוטין, לא יזכו לממש תיקותו של ח"צ ביאליק; ומי יודע? אולי אלה הצעירים נושאים בידם את סם החיים והנוער לעמם העתיק; אולי עוד הם יוקפו את קומתו והקיפו את ראשו השב כענני כדור ותפארה... (אודיסה, סגליו תרס"ז).

חיקוי

גרפומנים מזדקנים

גרפומנים רבים לה לשירה הישראלית החדשה, ומכל קצוות עולם הם הגיעו הנה, לגרוף מילים בשירה העברית. אחד מהמרשורים האלה (או, ליתר דיוק, מאלה הרי מכנים עצמם משוררים, מבלי שבת-השיר תעטר את חוסר-כירשונם) הינו בעל שם עברי בולט — מנפרד וינקלר, שסיפן צאת ספרית פועלים, ראה אור באחרונה בהורחרוזיו ושירבוטיו של וינקלר הנ"ל, שראו אור מסיבות בלתי מובנות בסיוע קרן תל-אביב לספרות ולאמנות, הינם בבחינת שיהזור מעתיק של שירת יהודה עמיחי, בלא הרשאתו. שורות כמו באיזשהו מקום נפלו קירות וכא מרחק... או "לבני שנולד מתחת לשרשים... ולא יכיר אותי, כפי שלא אדע את רצוננו..." נושאות את חותם עמיחי ואת תווית הגניבה-הספרותית. וינקלר הנ"ל קרא ב"שקדנות בלתי-ירגילה את שירו של עמיחי: "ילדי נודף שלום. / כשאני רכון מעליה, / זה לא רק רית הסכונ... ילדי נודף שלום. / רחם אמו הכטיחה לו / מה שאלוהים אינו יכול / להבטיח לנו...". וינקלר סובל, כנראה, מתיסמונת, שירת עמיחי זורמת בעורקיו, וזו הסיבה המבדירה אותה להעתיק בשיטתיות מתוך שירת המשורר החשוב הזה. כאשר וינקלר משרבט על "מי יוכל לקטוף את כל /

עדות

שירתנו הצעירה

מילחמת דורות בשירה העברית החדשה היתה לשיגרה עד ראשית שנות החמישים, עד לעליית משוררי דור-המדינה — יהודה עמיחי, נתן זך, דויד אבידן ודליה רביקוביץ. מאז ועד היום הזה, לא צמר חה קבוצה שירית בעלת משמעות כלשהי. באין מילחמת-דורות בשירה העברית ה"עכשווית, כל שנותר הוא, להתבסס ממילי-חמת-דורות, נוסח ביאליק; מילחמה שבכר חה להעלות סומק של עלבון גם בלחיי משוררי העכשיו, הווינלטירים, ההורובי צים ודומיהם, המדמינים עצמם יורשי שירת הדורות שקדמו להם. וכך כתב חיים נחמן ביאליק במאמרו שירתנו הצעירה:

"לילת תנים מצד זה וריקוד שיערים

חיים נחמן ביאליק ארס של עכנאי

מצד זה: אין ספרות עברית!... (על יעקב כהן) מיפתו כמיסת סנונית: מלאה עקלי קלות ומרי וחן חן, מתחבא הוא לפני בת-שירתו כבן יחיד, מתעלם מתוך פיר נוק ובוטט מרוב יופי... (על זלמן שניאור) "שמשי" צעיר, שנדלו לו בן-לילה כל שבט מחלפותיו... איש לא ראהו ככחש בצמיחת שיניו וצפרניו ואיש לא ראהו גם בהאבק... מתוך חביון הער, עז ואמין, יזנק פתאום לקראתכם, כשטרפו מפרפר בין שיניו החדות ולהט ניצחון בעיניו... (על שניהם) ומגודלים היו מנוער בתנאי חיים מקופחים מקשיחי לב ורוח. מימטום החושים, גסות הטעם ודלות מנוולת — אלה היו אומניהם בילדותם... רגש שיני אתם אל הישן מפעפע בשירתם כארס של עכנאי — והוא עובר גם ללב הקורא ומשתרש בו... מהבל פיהם נישרפו קורי העכשיר, שלפלטו את ריפי ענייהם של אלו המתנמנמים עדיין על גבי כלואי נשי-מתים... ולמרו אלף-בית מפיהם ותלשו דר-יאב שערה לבנה מוקנבם. בעקומת שפתיהם שמו מפייהם את הדר הצומק והמדולדל של "היש" והדביקוהו בצבא של ה"עטינים" של ספרותנו החדשה שנת-מלאו כינתיהם חלב חי... (על נוסח השירה הלאומית של משוררים אלה) העומרים לפני התיבה ומטצחים בפצח,